

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชน:
การวิเคราะห์ความคาดหวังและการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม
ของผู้ปกครอง กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลดรุณนิมิต*
Parental Participation of Private Kindergarten Students: Analysis
of Expectations and Process Creation for Parental Participation,
Case Study of Daroonnimit Kindergarten

พรวิชร์ บุญประเสริฐ^{1**} , พนมพร จันทรปัญญา^{2***}
Pornwachara Boonprasert^{1**} , Panomporn Jantarapanya^{2***}

^{1,2}หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
เลขที่ 120 ถนนมหิดล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50100

^{1,2}Master of Education (Education Administration), The Faculty of Education, The Far Eastern University
120 Mahidol Road, Muang District, Chiang Mai Province 50100

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลดรุณนิมิต และเพื่อวิเคราะห์ความคาดหวังและสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลดรุณนิมิต อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 200 คน ในปีการศึกษา 2558 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป แบบจำแนกชนิดข้อมูล โดยการวิเคราะห์แบบไม่ใช้ทฤษฎี ซึ่งอาศัยข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์โดยตรงผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลดรุณนิมิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนใน 4 ด้าน ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการเรียนรู้ พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยผู้ปกครองให้ความร่วมมือและมีเวลาเข้าร่วมการจัดกิจกรรมกับคณะครูและนักเรียนในโรงเรียนเป็นอย่างดี ด้านการติดต่อสื่อสาร

* เรียบเรียงจากงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชน: การวิเคราะห์ ความคาดหวัง และการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

**ผู้เขียนหลัก

อีเมล: m_vegita@gmail.com

***อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น)

พบว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยผู้ปกครองคอยเอาใจใส่ในตัวนักเรียน ช่วยกันแก้ไขปัญหา และแลกเปลี่ยนข้อมูลของนักเรียนกับคุณครูประจำชั้นอย่างสม่ำเสมอ ด้านการมีส่วนร่วมที่บ้านพบว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยผู้ปกครองมีการให้ความร่วมมือและสนับสนุนนักเรียนหลังจากกลับไปที่บ้านแล้วเป็นอย่างดีและด้านการร่วมเป็นคณะกรรมการ พบว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากผู้ปกครองส่วนมากประกอบธุรกิจส่วนตัว จึงไม่สามารถสละเวลาเพื่อเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการของโรงเรียนได้ส่วนการวิเคราะห์ความคาดหวังพบว่า ผู้ปกครองต้องการให้ทางโรงเรียนมีการวางแผนในการจัดกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครองอย่างชัดเจน เพื่อจะได้นำไปวางแผนในการจัดสรรเวลาการเข้าร่วมกิจกรรมให้มากขึ้น และกระบวนการในการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนั้นทางโรงเรียนควรมีการประชุมและชี้แจงกับผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของผู้ปกครองที่จะต้องดำเนินการในการเข้ามามีส่วนร่วมจัดกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เพื่อผู้ปกครองนักเรียนจะได้มีการวางแผนล่วงหน้า และทางโรงเรียนควรใช้ช่องทางการสื่อสารที่มีความหลากหลายและมีความชัดเจน เพื่อให้ผู้ปกครองนักเรียนได้รับทราบอย่างทั่วถึง รวมทั้งทางโรงเรียนควรจัดให้มีผู้ปกครองนักเรียนแกนนำประจำห้องเพื่อทำหน้าที่ประสานงานระหว่างผู้ปกครองด้วยกัน

จากผลการวิเคราะห์แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ทำให้โรงเรียนได้กระบวนการ (กิจกรรม) ที่สอดคล้องกับความต้องการ (โดยอาศัยผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์) เพื่อผู้ปกครองสนใจมาร่วมกิจกรรมมากขึ้น

คำสำคัญ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาลตรุณนิมิต

Abstract

This research aimed to study the Parental participation of Private Kindergarten Students, Analysis of Expectations and Process Creation for Parental participation. The search population was the 200 parents of Private kindergaten School, Mueang District, Chiang Mai Province in the academic year 2015. The research tools were 5-level scale questionnaires about the Parental participation. Data were analyzed using frequency, percentage, mean and standard deviation. A Structured interview was used to analyze data type. By non-theoretical analysis. Based on information from the interviewer. The research found that Parents of private kindergarten have opinions about participation in 4 areas. The first area is participation and learning support which found that parents were highly involved. Parents cooperate and have time to participate in activities with teachers and students in school as well. The second area is communication which found that the parents were very active participants. They take care and help solve problems of the student,

include regularly exchanging student information with teachers. The third area is the participation at home, which found that parents were very active participants. Parents are encouraged to cooperate and support their students after returning home. The last area is joint committed. It was found that the parents were moderately engaged. Because most parents run their own businesses. Therefore, it is not possible to take the time to become a board member of the school. The analysis of expectations in this area showed that. Parents want the school to plan their activities clearly which can help parents to decide to become a board member. And the process of creating parental participation is the school should meet and explain to parents about the role and duties of parents that must take part in school activities.

The results of the questionnaire and interviews. The school has a process that support parents to attend more activities.

Keywords

Parental Participation, Private Kindergarten

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 9 (วรรค 6) กล่าวถึงการจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา โดยเน้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ นอกจากนี้ระบบการศึกษายังให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการศึกษา เพราะได้ตระหนัก และเล็งเห็นว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อพัฒนาการที่ดีของเด็กนั้นสำคัญเพียงใด เพราะผู้ปกครอง มีความใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด ดังที่ Thaywintaraphug (2004) เสนอแนวคิดในการพัฒนาเด็กปฐมวัยว่า การประสบความสำเร็จในการพัฒนาเด็กปฐมวัยนั้นจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายโดยเฉพาะ จากพ่อแม่ เด็ก ผู้ปกครอง ครูหรือผู้ดูแล เพราะการเจริญเติบโตของเด็กวัยนี้เป็นเรื่องละเอียดอ่อน ต้องเอาใจใส่ ดูแลเป็นอย่างมาก ดังนั้น เพื่อการพัฒนาของเด็กนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อย่างใกล้ชิดด้วยสอดคล้องกับผู้ปกครองเป็นผู้เลือกสถานศึกษาให้บุตรหลานของตน โดยเป็นผู้เลี้ยงดู อบรม และมุ่งหวังให้บุตรหลานเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต เพื่อที่จะได้ใช้ชีวิต และเติบโตขึ้นมาอยู่ในสังคม ได้อย่างสงบสุข ผู้ปกครองจึงเป็นบุคคลสำคัญในการสนับสนุนการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ โรงเรียน จึงควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เพื่อให้ผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน และสามารถช่วยเหลือ ทบทวน และแนะนำเด็กนักเรียน

จากผลคะแนนเฉลี่ยของ GAT/PAT ในทุกรายวิชาของโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนรัฐบาล ทำให้ในปัจจุบันผู้ปกครองเลือกที่จะส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเอกชนมีแนวโน้มสูงขึ้น อ้างอิงข้อมูลจากสถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (สทศ) ซึ่งได้เสนอผลคะแนน GAT/PAT ในงานประชุมโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ประจำปี พ.ศ. 2558 เนื่องจากผู้ปกครองคาดหวังให้บุตรหลานของตนมีพื้นฐานการศึกษาที่ดี เพื่อเตรียมความพร้อมในการที่จะเข้ารับการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาของโรงเรียนประถมที่มีชื่อเสียง สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ Boonprasert (Personnel Communication, December 14, 2015) ผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลดรุณนิมิต หนึ่งในโรงเรียนเอกชนที่มีชื่อเสียงของจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวว่าในปัจจุบันผู้ปกครองนักเรียนมีความสนใจในการเลือกสถานศึกษามากขึ้น และคาดหวังในการเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมของบุตรหลานซึ่งการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชนนั้นเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมค่อนข้างมาก มีการสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้ปกครอง และครูเป็นประจำ โดยให้ความเห็นว่า อาจเป็นเพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอายุน้อย มีความกล้าคิด กล้าแสดงออก และอยากมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของบุตรหลานมากกว่าในอดีต โดยพบว่านักเรียนที่มีผลการเรียนดีส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนที่ผู้ปกครองให้ความสนใจ รวมถึงมีปฏิสัมพันธ์กับโรงเรียน ส่วนเรื่องอุปสรรคหรือปัญหาของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลนั้น ผู้จัดการให้สัมภาษณ์ว่า มีผู้ปกครองบางส่วนที่มีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนไม่ครบทุกด้าน ซึ่งทางโรงเรียนขาดการเก็บสถิติเหล่านั้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างกระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียนโดยเน้นไปทางด้านที่ผู้ปกครองยังให้ความร่วมมือได้ไม่เต็มที่

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลดรุณนิมิต ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำไปวิเคราะห์ความคาดหวังและสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลดรุณนิมิต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลดรุณนิมิต
2. เพื่อวิเคราะห์ความคาดหวังและสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน

โรงเรียนอนุบาลดรุณนิมิต

นิยามศัพท์เฉพาะ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การให้ความร่วมมือกับโรงเรียน 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนการเรียนรู้ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการมีส่วนร่วมที่บ้านและด้านการร่วมเป็นคณะกรรมการ

ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการเรียนรู้ หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น การเป็นวิทยากร การเข้าชมการแสดงผลงานของนักเรียน การร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ เป็นต้น

ด้านการติดต่อสื่อสาร หมายถึง การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้ปกครองและครู เช่น การส่งจดหมาย โทรศัพท์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

ด้านการมีส่วนร่วมที่บ้าน หมายถึง การส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนเมื่ออยู่ที่บ้านให้สอดคล้องกับการพัฒนานักเรียนของทางโรงเรียน เช่น การทำการบ้าน ตอบสมุดสื่อสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับครู การส่งเสริมการทำกิจกรรมพิเศษนอกห้องเรียน เป็นต้น

ด้านการร่วมเป็นคณะกรรมการ หมายถึง การอาสาเป็นหนึ่งในคณะกรรมการกิจกรรมของโรงเรียน เช่น การเป็นคณะกรรมการกิจกรรมกีฬา การเป็นกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครูของโรงเรียน เป็นต้น

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดการมีส่วนร่วม Muttamaytha (1981, 33 – 34) ให้ความหมายการมีส่วนร่วม คือ การที่ประชาชนให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน โดยการแสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน และการปรับปรุงกิจการต่าง ๆ ของโรงเรียน โดยให้การสนับสนุนด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงาน รวมทั้งเป็นกรรมการ หรือเป็นวิทยากรในการเรียนการสอน และสนับสนุนช่วยเหลือประชาสัมพันธ์โรงเรียน นอกจากนี้ในฐานะผู้บริหารจากโรงเรียน ได้แก่ การบริการด้านสุขภาพ การฝึกอบรมอาชีพ การส่งเสริมอาชีพ กิจกรรมเพื่อการอ่านออกเขียนได้ กิจกรรมนันทนาการ การรับบริการห้องสมุด การบริการข่าวสารความรู้ การส่งเสริมประชาธิปไตย และการใช้อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ของโรงเรียนเพื่อกิจกรรมของชุมชน นอกจากนี้ Noppakun (1977, 103-105) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับรูปธรรม หมายถึง การที่ชาวบ้านได้ใช้แรงงาน เวลา วัสดุ ในการพัฒนาชุมชน ส่วนในระดับนามธรรมนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเรื่องของการชี้นำตนเอง มโนภาพแห่งคน ความเป็นอิสระในการกำหนดชีวิตและความรู้สึกผูกพันรับผิดชอบต่อส่วนร่วม

Ngernkhum (2000, 31-33) กล่าวถึงรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองไว้ดังนี้ (1) มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางการศึกษา (2) มีส่วนร่วมในการกำหนดโครงสร้าง ตลอดจนการจัดระบบการเรียนการสอนสำหรับเด็กและ (3) มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ความเห็น ข้อเสนอแนะต่าง ๆ

นอกจากนี้ Department of Curriculum and Instruction Development (2001, 15-16) ได้กล่าวถึงบทบาทการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียนในต่างประเทศผลงานวิจัยด้านครอบครัว พบว่าความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างบ้านและโรงเรียนมีผลอย่างสูงต่อการเรียนรู้ของเด็ก ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีด้านจิตใจ สังคม ในประเทศนิวซีแลนด์พบว่า ภูมิหลังของครอบครัวมีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนนิวซีแลนด์ ได้พยายามเสริมสร้างบทบาทของครอบครัวที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้ของเด็กด้วยการให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศึกษาร่วมกันพัฒนาเชื่อมโยงนโยบายและโครงการเข้าด้วยกัน ประเทศอังกฤษและเวลส์ได้ใช้วิธีการอันหลากหลายเพื่อให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมรวมถึงการมีกฎหมายบังคับให้ทางโรงเรียนจัดทำข้อตกลงเป็นลายลักษณ์อักษรระหว่างบ้านและโรงเรียน โดยปรึกษาหารือผู้ปกครองก่อนข้อตกลงนี้ระบุความรับผิดชอบร่วมกันและบทบาทของผู้ปกครองอีกรูปแบบหนึ่งคือ การให้ผู้ปกครองและเด็กเรียนรู้ด้วยกัน เพื่อพัฒนาความรู้ ของผู้ปกครองไปพร้อม ๆ กับให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงวิธีการเรียนของลูก เช่นเดียวกับประเทศสหรัฐอเมริกา ก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญของบทบาท

ของครอบครัวที่มีผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของเด็ก และหนึ่งในเป้าหมาย 8 ประการของการปฏิรูปการศึกษา คือ การสร้างความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน โดยเน้นว่าความร่วมมือนั้นจะต้องถึงระดับความรับผิดชอบร่วมกัน

ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ ได้ระบุถึงบทบาทของพ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กปฐมวัยว่าการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการศึกษาที่จัดให้แก่เด็กที่ผู้สอนและพ่อแม่หรือผู้ปกครองต้องสื่อสารกันตลอดเวลา เพื่อความเข้าใจตรงกันและพร้อมร่วมมือกันในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก ดังนั้น พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาและให้ความเห็นชอบกำหนดแผนการเรียนรู้ของเด็กร่วมกับผู้สอนและเด็ก
2. ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ
3. เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้
4. สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น
5. อบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก
6. ป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยประสานความร่วมมือกับผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้อง
7. เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และมีคุณธรรมนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้
8. มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กและในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

Daychakup (1999) ได้กล่าวถึงบทบาทของพ่อแม่และผู้ปกครองเด็กปฐมวัยว่าควรเป็นดังนี้

1. ให้ความร่วมมือกับครูในด้านต่าง ๆ เช่น เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับปัญหาและการเรียนของเด็ก การเตรียมตัวเด็กก่อนเข้าสถานศึกษา ยินดีเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น
2. รู้จักผ่อนสั้นผ่อนยาวต่อเด็กอย่างเหมาะสม
3. มีความสนใจครูในเรื่องการดูแลเด็กซึ่งบางครั้งอาจมีอุบัติเหตุเล็ก ๆ น้อย ๆ เกิดขึ้นกับเด็ก
4. ศึกษาธรรมชาติและความต้องการของเด็ก

Jeevarat (2012) ได้ทำการศึกษาวิจัยการพัฒนากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพังงา โดยใช้ 6 กลยุทธ์การติดต่อสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน กลยุทธ์การอาสาสมัครเพื่อการศึกษา กลยุทธ์การเรียนรู้ที่บ้าน กลยุทธ์การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของโรงเรียน และกลยุทธ์การร่วมมือกับชุมชน พบว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพิ่มขึ้นกว่าก่อนพัฒนาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

Wonghong (2011) ได้ทำการวิจัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาลระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจระยองเขต 1 พบว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีความแตกต่างกัน โดยมีปัจจัยดังนี้ (1) เมื่อแบ่งเป็น 4 ด้าน ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในด้านการเลี้ยงดู ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน และด้านการสื่อสาร มีลำดับค่าเฉลี่ยการให้ความร่วมมือจากมากไปหาน้อย (2) ผู้ปกครองที่ในแต่ละระดับชั้นให้ความร่วมมือต่างกันโดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือระดับชั้นไม่มีผลกระทบต่อความร่วมมือ (3) อาชีพของผู้ปกครองไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรืออาชีพของผู้ปกครองไม่มีผลกระทบต่อความร่วมมือ และ (4) สถานะทางเศรษฐกิจมีผลกระทบต่อการให้ความร่วมมือของผู้ปกครองอย่างมีนัยยะทางสถิติ

วิธีการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลดรุณนิมิต ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรสำหรับการแจกแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1 ถึง 3 โรงเรียนอนุบาลดรุณนิมิต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 200 คน
2. กลุ่มตัวอย่างสำหรับการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ปกครองโรงเรียนดรุณนิมิต จำนวน 20 คน โดยสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้ปกครองที่ใช้เวลาหลังเลิกงานอยู่ในบริเวณโรงเรียนช่วงเวลาระหว่างห้าโมงเย็น ถึงหกโมงเย็น
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แบบสอบถาม ซึ่ง แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนอนุบาลดรุณนิมิต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่เป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งแบ่งตามขอบเขตเนื้อหาของการวิจัย 4 ด้าน คือ (1) ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการเรียนรู้ (2) ด้านการติดต่อสื่อสาร (3) ด้านการมีส่วนร่วมที่บ้าน และ (4) ด้านการร่วมเป็นคณะกรรมการ และ ตอนที่ 3 ปัญหาในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อทางโรงเรียน เป็นแบบคำถามปลายเปิด ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน และนำไปทดลองใช้กับโรงเรียนอนุบาลดรุณนิมิตวิทยา โรงเรียนอนุบาลสุขประเสริฐ และโรงเรียนโกวิทอรัญ เชียงใหม่รวมจำนวน 60 คนมีความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ 0.922 (2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง จำนวน 20 คน เพื่อสอบถามถึงปัญหาและข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาวิเคราะห์และสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล จำนวน 200 คน ซึ่งผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนจำนวนทั้งสิ้น 158 ชุด คิดเป็นร้อยละ 79.00 ส่วนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ปกครอง จำนวน 20 คน โดยใช้การจดบันทึกและการบันทึกเทป
5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล

โดยใช้ความถี่ร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาลตรุนนิมิต วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย โดยให้ความหมาย ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง มีส่วนร่วมมาก
ระดับ 3	หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย
ระดับ 1	หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

จากนั้นนำค่าเฉลี่ยมาแปลผลตามเกณฑ์ Srisaard (1999, 103) ดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง มีส่วนร่วมมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหาในการมีส่วนร่วม เป็นคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ในส่วนของการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย คือวิธีการสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียน

ผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลตรุนนิมิต

ผลการวิจัย สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนจากตารางที่ 1 ของโรงเรียนอนุบาลตรุนนิมิตจำนวน 4 ด้าน ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการเรียนรู้ พบว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยผู้ปกครองให้ความร่วมมือและมีเวลาเข้าร่วมการจัดกิจกรรมกับคณะครูและนักเรียนในโรงเรียนเป็นอย่างดี ด้านการติดต่อสื่อสาร พบว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยผู้ปกครองคอยเอาใจใส่ในตัวนักเรียน ช่วยกันแก้ไขปัญหา และแลกเปลี่ยนข้อมูลของนักเรียนกับคุณครูประจำชั้นอย่างสม่ำเสมอ ด้านการมีส่วนร่วมที่บ้าน พบว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยผู้ปกครองมีการให้ความร่วมมือและสนับสนุนนักเรียนหลังจากกลับไปที่บ้านแล้วเป็นอย่างดีและด้านการร่วมเป็นคณะกรรมการ พบว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากผู้ปกครองส่วนมากประกอบธุรกิจส่วนตัว จึงไม่สามารถสละเวลาเพื่อเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการของโรงเรียนได้

ตารางที่ 1

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนอนุบาลตรุนนิมิต

ลำดับ	รายการ	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
		N = (158)	
1	ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการเรียนรู้	3.76	มาก
2	ด้านการติดต่อสื่อสาร	3.76	มาก
3	ด้านการมีส่วนร่วมที่บ้าน	4.52	มาก
4	ด้านการร่วมเป็นคณะกรรมการ	2.55	ปานกลาง
โดยรวม		3.64	มาก

2. วิเคราะห์ความคาดหวังและสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาลตรุนนิมิต

จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง จำนวน 20 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในทิศทางเดียวกัน โดยผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ความคาดหวังและสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาลตรุนนิมิต พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนต้องการให้ทางโรงเรียนมีการวางแผนในการจัดกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครองอย่างชัดเจน เพื่อจะได้นำไปวางแผนในการจัดสรรเวลาการเข้าร่วมกิจกรรมให้มากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนมาสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองดังนี้

1. ทางโรงเรียนควรมีการประชุมและชี้แจงกับผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของผู้ปกครองที่จะต้องดำเนินการในการเข้ามามีส่วนร่วมจัดกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เพื่อผู้ปกครองนักเรียนจะได้มีการวางแผนล่วงหน้า

2. ทางโรงเรียนควรใช้ช่องทางการสื่อสารที่มีความหลากหลายและมีความชัดเจน เพื่อให้ผู้ปกครองนักเรียนได้รับทราบอย่างทั่วถึง

3. ทางโรงเรียนควรจัดให้มีผู้ปกครองนักเรียนแกนนำประจำห้อง เพื่อทำหน้าที่ประสานงานระหว่างผู้ปกครองด้วยกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลตรุนนิมิตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจจึงนำมาอภิปรายผล ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การมีส่วนร่วมและสนับสนุนการเรียนรู้ พบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยร้อยละสูงที่สุดคือข้อ ผู้ปกครองให้ความร่วมมือและมีเวลาเข้าร่วมการจัดกิจกรรมร่วมกับคณะครูและนักเรียนในโรงเรียนเป็นอย่างดี และข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยร้อยละน้อยที่สุดคือข้อเป็นวิทยากรพิเศษ

ให้ความรู้แก่เด็กในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน สอดคล้องกับ Wonghong, (2011) ที่กล่าวว่าผู้ปกครองจะให้ความร่วมด้านการเลี้ยงดูมากที่สุด

ประเด็นที่สอง การติดต่อสื่อสาร พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยร้อยละคือข้อพบปะครูประจำชั้นเพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กแสดงให้เห็นถึง ผู้ปกครองคอยเอาใจใส่ในตัวนักเรียน ช่วยกันแก้ไขปัญหา และแลกเปลี่ยนข้อมูลของนักเรียนกับคุณครูประจำชั้นอย่างสม่ำเสมอ ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยร้อยละน้อยที่สุดคือข้อมีส่วนร่วมจัดทำเอกสาร ข่าวสารของโรงเรียน คาดว่าเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อน และมีลำดับขั้นตอนมาก

ประเด็นที่สาม ด้านการมีส่วนร่วมที่บ้าน พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมากซึ่งได้ค่าเฉลี่ยร้อยละสูงสุดในการร่วมมือทั้ง 4 ด้าน โดยข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยร้อยละมากที่สุดคือข้อฝึกให้เด็กรักการดื่มนม และจัดหานมให้เด็กดื่มเป็นประจำทุกวัน ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยร้อยละน้อยที่สุดคือข้อส่งเสริมให้เด็กศึกษาหาความรู้และพัฒนาตัวเอง ในช่วงวันหยุดหรือภาคเรียนฤดูร้อน

ประเด็นที่สี่ การร่วมเป็นคณะกรรมการ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางซึ่งนับเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยร้อยละน้อยที่สุดใน 4 ด้านโดยข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยร้อยละมากที่สุดคือ ข้อร่วมเป็นคณะกรรมการชมรมสมาคมผู้ปกครองและครูของโรงเรียน ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยร้อยละน้อยที่สุดคือ ข้อร่วมเป็นคณะกรรมการผู้ปกครองในการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียน

ในส่วนของการอภิปรายข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ทำให้ทราบปัจจัยที่ผู้ปกครองบางส่วนไม่สามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน รวมถึงได้รับข้อเสนอแนะในการออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับความคาดหวังของผู้ปกครองซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยปัจจัยหลักที่ทำให้ผู้ปกครองไม่สามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้คือ การขาดการติดตามข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนของผู้ปกครอง หรือทราบแต่รายละเอียดของกิจกรรมไม่ครบถ้วนตามที่ผู้ปกครองคาดหวัง ส่งผลให้ความต้องการในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมลดลง ทำให้ผู้ปกครองมีความคาดหวังในการพัฒนารูปแบบ และวิธีการสื่อสารระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองเริ่มจากการแจ้งกำหนดการและบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียนอย่างชัดเจน รวมถึงเพิ่มความถี่ในการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองทั้งทางตรง คือการใช้สมุดสื่อสารสัมพันธ์ หรือจดหมายชี้แจง และทางอ้อมโดยอาศัยเครือข่ายสังคมออนไลน์ของกลุ่มผู้ปกครองผ่านผู้ปกครองแกนนำในแต่ละห้อง และระดับชั้นซึ่งสอดคล้องกับ Jeevarat (2012) ที่ได้ทำการวิจัยการพัฒนากรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงาซึ่งใช้กลยุทธ์ด้านการสื่อสาร พบว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพิ่มขึ้น

สรุป

จากการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนอนุบาลตรุนนิมิต พบว่าโดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมกับโรงเรียนอนุบาลตรุนนิมิต

อยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการร่วมเป็นคณะกรรมการ ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมกับโรงเรียนอนุบาลตรุณนิมิตอยู่ในระดับปานกลางเพียงด้านเดียว คือด้านการร่วมเป็นคณะกรรมการสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ซึ่งการขอความร่วมมือเป็นคณะกรรมการ ต้องให้ผู้ปกครองสละเวลาจำนวนมาก และมีขั้นตอนที่ซับซ้อน ผู้ปกครองจึงไม่ให้ความร่วมมือในด้านนี้เท่าที่ควรผนวกกับในบางความร่วมมือมีการแจ้งกำหนดการ หรือแจ้งรายละเอียดไม่เพียงพอให้ผู้วิจัยได้แนวทางในการสร้างกระบวนการ เพื่อให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมมากขึ้นผ่านการสร้างกระบวนการที่สอดคล้องกับความคาดหวังของผู้ปกครอง โดยเฉพาะด้านการสื่อสาร และการแจ้งข่าวสารตามความต้องการของผู้ปกครอง

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 ทางโรงเรียนควรมีการประชุมและชี้แจงกับผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของผู้ปกครองที่จะต้องดำเนินการในการเข้ามามีส่วนร่วมจัดกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เพื่อให้ผู้ปกครองนักเรียนจะได้มีการวางแผนล่วงหน้า

1.2 ทางโรงเรียนควรใช้ช่องทางการสื่อสารที่มีความหลากหลายและมีความชัดเจน เพื่อให้ผู้ปกครองนักเรียนได้รับทราบอย่างทั่วถึง

1.3 ทางโรงเรียนควรจัดให้มีผู้ปกครองนักเรียนแกนนำประจำห้อง เพื่อทำหน้าที่ประสานงานระหว่างผู้ปกครองด้วยกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับการติดตามผลการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลตรุณนิมิต เพื่อทราบถึงพัฒนาการของเด็กนักเรียนว่าสามารถเติบโตและก้าวเข้าสู่ในระดับประถมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพได้หรือไม่

2.2 ควรเลือกเก็บข้อมูลโดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มนักเรียนที่มีพัฒนาการดี และกลุ่มนักเรียนที่มีพัฒนาการช้า เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของการร่วมมือของผู้ปกครองกับโรงเรียนอย่างชัดเจน

References

- Daychakup, Y. (1999). **Early childhood parenting**. Chiang Mai: Early Childhood Education Program, Faculty of Education, ChiangMaiRajabhat University. [in Thai]
- Department of Curriculum and Instruction Development.(2001). **Parents' role in school**. Bangkok: Division of research.Department of Curriculum and Instruction Development. [in Thai]
- Jeevarat.V. (2012).**The activity development for parents involvement in the first grade teaching of AnubanPhang-nga School, Phang-nga Primary Education Service Area**. Thesis, Master of Kasetsart Education University. [in Thai]

- Muttamaytha. S. (1981). *Relationship between school and community*. Bangkok: Odean Store.
[in Thai]
- Ngernkhum, J. (2000). *Parental involvement in pre-primary education management of schools sttached to The Office of Chiang Khong District Primary Education, Chiang Rai Province*. Master of Education Thesis Chiang Mai University. [in Thai]
- Noppakun, U. (1977). *A study of community development and informal education no.1*. Bangkok: Preecha Printing. [in Thai]
- Srisaard, B. (1999). *Statistical methods for research*. (2nd ed.). Bangkok: Suviriyasarn
- Thaywintaraphug, K. (2004). *Social welfare research*. Bangkok: Printing Office of Chulalongkorn University. [in Thai]
- Wonghong, M. (2011). *Parents' participation in early childhood education management of Anubanrayong School under The Office of Rayong Primary Educational Service Area 1*. Thesis, Master of Education Program Burapa University. [in Thai]